

Instuderingsuppgifter till historieprovet vecka 6

Kurs: historia 1b

Du kan också göra egna frågor utifrån det centrala innehållet, kunskapskraven och utifrån lektionsinnehållet. Det är också bra, ur ett inlärningsperspektiv, att göra egna frågor med hjälp av centrala och viktiga begrepp, som till exempel *förändring* och *kontinuitet*. Boken, *Perspektiv på historien*, har förstås också många bra och genomtänkta uppgifter.

Uppgifter om tidigmodern tid 1450–1800

fokus: handel och tidsperiod

1. Senmedeltiden gick under 1400-talet över i vad historikerna kallar *tidigmodern tid*. Hur skiljer sig den tidigmoderna tiden från medeltiden? Ge exempel på **förändring** och **kontinuitet**.
2. Vad var *renässansen*? A) När ägde den rum? B) Med vilka idéer och företeelser förknippas tidsperioden?
3. Under tidsperioden gjorde naturvetenskapen stora framsteg. Vilka var Copernicus, Galileo Galilei och Newton? Vad är de kända för?
4. Beskriv drivkrafterna bakom spanjorernas och portugisernas kolonisation av Syd- och Mellanamerika. Vad drev individer som till exempel Cortés och länder som Spanien?
5. Columbusdagen 12 oktober är en högtidsdag i USA och även Spaniens nationaldag. Diskutera argument för och mot att fira att Columbus kom till Amerika.
6. A) Vilka handelsvaror lockade européerna till Asien? B) Varför lockade just de varorna?
7. A) Beskriv och B) förklara orsaker till och konsekvenser av **triangelhandeln**.

Uppgifter om modern tid från det sena 1700-talet och framåt

1. Beskriv idéer och några personer som förknippas med **upplysningen**.
2. Diskutera några orsakerna till den amerikanska **revolutionen**: idéer, händelser, personer.
3. Beskriv några av den franska revolutionens orsaker: ståndssamhälle, ekonomi, idéer, personer.
4. Diskutera några likheter och skillnader mellan revolutionerna i de amerikanska kolonierna och i Frankrike.
5. I Storbritannien skedde stora förändringar inom jordbruket på 1700-talet. Beskriv och förklara hur förändringar i jordbruket var avgörande för den industriella revolutionen.
6. A) Varifrån kom **kapitalet** som britterna investerade i maskiner och fabriker under den tidiga industriella revolutionen? B) Varifrån kom **råvarorna** som förädlades i de brittiska industrierna?
7. A) När startade den industriella utvecklingen på allvar i Sverige? B) Vilka **råvaror** var viktiga för den svenska industriella utvecklingen?

8. Diskutera ett par av den industriella revolutionens **konsekvenser** på lång och kort sikt. (tänkbara teman: välfärd och ekonomi, urbanisering och nya sociala hierarkier, jämställdhet och jämlikhet).
9. Beskriv de politiska **ideologierna** liberalism, konservatism och socialism: A) Hur beskriver liberaler/konservativa/socialister världen? B) Hur bör världen/samhället se ut? C) Vilka är hindren för ett bättre samhälle? D) Med vilka metoder bör samhället förändras till det bättre?
10. Beskriv **nationalismen** som ideologi och ge exempel på hur nationalister i 1800-talets Europa argumenterade för nya gränser på kontinenten.
11. Förklara hur de två begreppen **kolonialism** och **imperialism** förhåller sig till varandra.
12. Diskutera den nederländska kolonialismen i Sydostasien (Indonesien): A) Hur tjänade holländarna pengar på sina kolonier i Sydostasien från 1600-talet fram till slutet 1949? B) Hur motiverade holländarna sin överhöghet i Sydostasien? C) Diskutera någon eller ett par orsaker till att Indonesien blev självständigt 1949 från Nederländerna.
13. Diskutera den belgiska **kolonialismen** i Afrika (Kongo): A) Hur tjänade belgarna pengar på sin koloni? B) Hur motiverade belgarna sin överhöghet i Kongo? C) På vilka sätt bidrog svenskar till kolonialismen i Kongo? (Ge några olika exempel).

Källkritik & historieanvändning

På provet kommer det också vara frågor där får värdera källors trovärdighet. Källorna kommer att vara källor från den tid vi studerat. Några av källorna kommer du att känna igen från undervisningen, andra är nya.

Viktiga begrepp: **kvarleva**, **berättande källa**, **relevans**, **äktighet**, **oberoende**, **samtidighet** och **tendens**. Tänk också på hur flera källor tillsammans kan stärka varandra genom att oberoende av varandra peka i samma riktning.

De uppgifter som handlar om hur historia använts eller används kommer utgå från tidigmodern tid och modern tid, till exempel hur franska revolutionen används idag. Både Frankrike och USA har tagit sina nationaldagar från datum ur deras revolutionära 1700-talshistoria. Se Classroom och de uppgifter vi jobbat med.

Fritextfrågorna på provet

- En fråga kommer handla om vilken roll idéer som till exempel idén om **jämlikhet** eller **jämställdhet** spelar i historien. Hur viktiga är idéer för **samhällsförändring**?
- En fråga kommer handla om hur **historia används**: A) Ett alternativ är kolonialism/imperialism och officiella monument (t.ex. i form av statyer). B) Eller så kommer frågan utgå från någon av den franska revolutionens nyckelfigurer.
- En fråga kommer handla om **värdering** och **tolkning** av **källor** från tiden. Temat kommer vara antingen källor från *den industriella revolutionen* eller från *den koloniala historien*.